

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 881

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 november 2021

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Buitengewone Formele Energieraad die op 26 oktober 2021 onder Sloveens voorzitterschap plaatsvond in Luxemburg.

Tevens stuur ik u hierbij ter kennisneming de gezamenlijke verklaring over de gestegen energieprijzen die het kabinet met acht andere lidstaten naar de Europese Commissie heeft gestuurd¹.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
D. Yeşilgöz-Zegerius

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Gedachtenwisseling stijgende energieprijzen

In de raad heeft een gedachtewisseling plaatsgevonden tussen de lidstaten over de hoge energieprijzen. De raad was georganiseerd ter opvolging van de Europese Raad van 21 en 22 oktober jl. waar ook is gesproken over de gestegen energieprijzen. De discussie vond plaats aan de hand van de mededeling van de Commissie van 13 oktober jl. over een *toolbox* met maatregelen die lidstaten en de Commissie kunnen nemen in het kader van de gestegen energieprijzen.² Daarnaast had het voorzitterschap begeleidende vragen geformuleerd voor de discussie over welke maatregelen op EU-niveau genomen kunnen worden in aanvulling op nationale maatregelen en om toekomstige prijsspieken te adresseren.

Aan het begin van de raad gaf de Commissie een samenvatting van de *toolbox* en benadrukte het belang van een goed functionerende markt voor gas en waterstof en ziet daar een belangrijke rol voor gasopslag. In dit kader verwees zij naar het aankomende decarbonisatiepakket dat zij eind dit jaar zal presenteren.

In de discussie verwelkomden lidstaten in het algemeen de *toolbox* en presenteerden de nationale maatregelen die zij hebben genomen, onder andere ten aanzien van kwetsbare huishoudens. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, benadrukte het belang om te blijven investeren in hernieuwbare energie en energiebesparing als onderdeel van het «Fit-for-55» pakket. Deze lidstaten gaven aan dat dit onderdeel is van de oplossing op middellange termijn om de energieprijzen te verlagen. Ook de Commissie benadrukte dat de energietransitie versneld moet worden mede om afhankelijkheid van derde landen op gebied van aardgas te verkleinen. In dit kader verwees zij naar de herziening van de hernieuwbare energierichtlijn (RED), de energie-efficiëntierichtlijn (EED) en de verordening voor trans-Europese energienetwerken (TEN-E) en specifiek naar het belang van snellere vergunningsprocedures. Een kleiner aantal lidstaten waarschuwde juist dat investeringen in hernieuwbare energie, energiebesparing en uitbreiding van het emissiehandelssysteem (ETS) wel kunnen leiden tot hogere energieprijzen en daarmee het draagvlak voor de energietransitie zouden kunnen schaden.

Een groep van negen lidstaten, waaronder Nederland, gaf op basis van een gezamenlijke verklaring³ aan geen EU-maatregelen te kunnen steunen die ingrijpen op de interne energiemarkt, omdat er geen aanwijzingen zijn dat deze markt niet goed functioneert en de oorzaak is van de hoge energieprijzen. Een aantal extra lidstaten, die de verklaring niet had ondertekend, droeg tijdens de discussie een vergelijkbare boodschap uit. Daar tegenover stond een paar lidstaten die de Commissie juist opriepen om met een gedetailleerde analyse te komen over de mogelijkheid om de elektriciteitsprijs te ontkoppelen van de aardgasprijs. Hierdoor zouden lidstaten meer ruimte hebben om op basis van hun energiemix een (maximum-)prijs in te stellen. Uit deze groep gaf een enkele grote lidstaat aan hier mogelijkheden voor te zien binnen het kader van de huidige interne marktregelgeving.

Een aantal lidstaten riep de Commissie op om op korte termijn voorstellen te doen voor gezamenlijke gasopslag en gezamenlijke inkoop van aardgas

² Over de mededeling wordt u op de gebruikelijke termijn met een BNC-fiche nader geïnformeerd.

³ De gezamenlijke verklaring is ter kennisneming bij dit verslag bijgevoegd en Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

om de leveringszekerheid te waarborgen. Ook pleitte een aantal lidstaten voor aanvullend onderzoek naar marktmanipulatie van gasbedrijven uit derde landen op de interne markt. Verder riepen een paar lidstaten de Commissie op een tijdelijk staatssteunkader voor de huidige situatie voor te stellen naar het model van het tijdelijk staatssteunkader naar aanleiding van de COVID-19 crisis.

De Commissie stelde in antwoord op deze vragen dat het belangrijk is om niet ad hoc op de markt in te grijpen. Eventuele maatregelen moeten gebaseerd zijn op onderzoek en analyse waarbij de Commissie verwees daarbij naar de onderzoeken, aangekondigd in de *toolbox*, door het Europees Agentschap voor Samenwerking tussen Energieregulators (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER*) naar de elektriciteits- en gasmarkten, waarvan de eerste uitkomsten medio november worden verwacht. Pas dan kan een gefundeerde discussie volgen over mogelijke maatregelen, aldus de Commissie, hetgeen in lijn met de Nederlandse inzet en de gezamenlijke verklaring van de negen lidstaten.

Een brede groep lidstaten stelde dat het markttoezicht op financiële speculatie op de ETS-markt moet worden aangescherpt op basis van de aankomende analyse van de Europese Autoriteit van Effecten en Markten (*European Securities and Markets Authority, ESMA*) die in de *toolbox* door de Commissie is aangekondigd. Een andere groep lidstaten, waaronder Nederland, gaf juist aan dat de oorzaak van de gestegen energieprijzen niet ligt bij het ETS. Zij zien daarom geen noodzaak om op deze markt in te grijpen.

Een groot aantal lidstaten, waaronder Nederland, riep de Commissie op om op wetenschappelijke basis de gedelegeerde handeling van de taxonomie voor wat betreft kernenergie spoedig te presenteren. Een deel van deze lidstaten gaf aan ook aardgas als onderdeel te zien van deze gedelegeerde handeling vanwege de transitierol van aardgas in de energietransitie. Een paar andere lidstaten stelden juist dat kernenergie niet als duurzame technologie in de taxonomie thuishoort. De Commissie gaf aan voor het einde van het jaar de gedelegeerde handeling te willen presenteren.

Tot slot concludeerde het voorzitterschap dat de Energieraad opnieuw over de energieprijzen zal spreken op de formele Energieraad van 2 december 2021, op basis van de eerste uitkomsten van de onderzoeken van ACER en ESMA, die medio november worden gepresenteerd. Deze Energieraad zal ter voorbereiding dienen voor de bespreking over de energieprijzen op de Europese Raad van 16 en 17 december 2021, zoals vastgesteld in de conclusies van de Europese Raad van 21 en 22 oktober jl.⁴

⁴ EUCO 17/21.